

Haapajarven kaupunki

Kävelykierros – Ronkaalan kierros

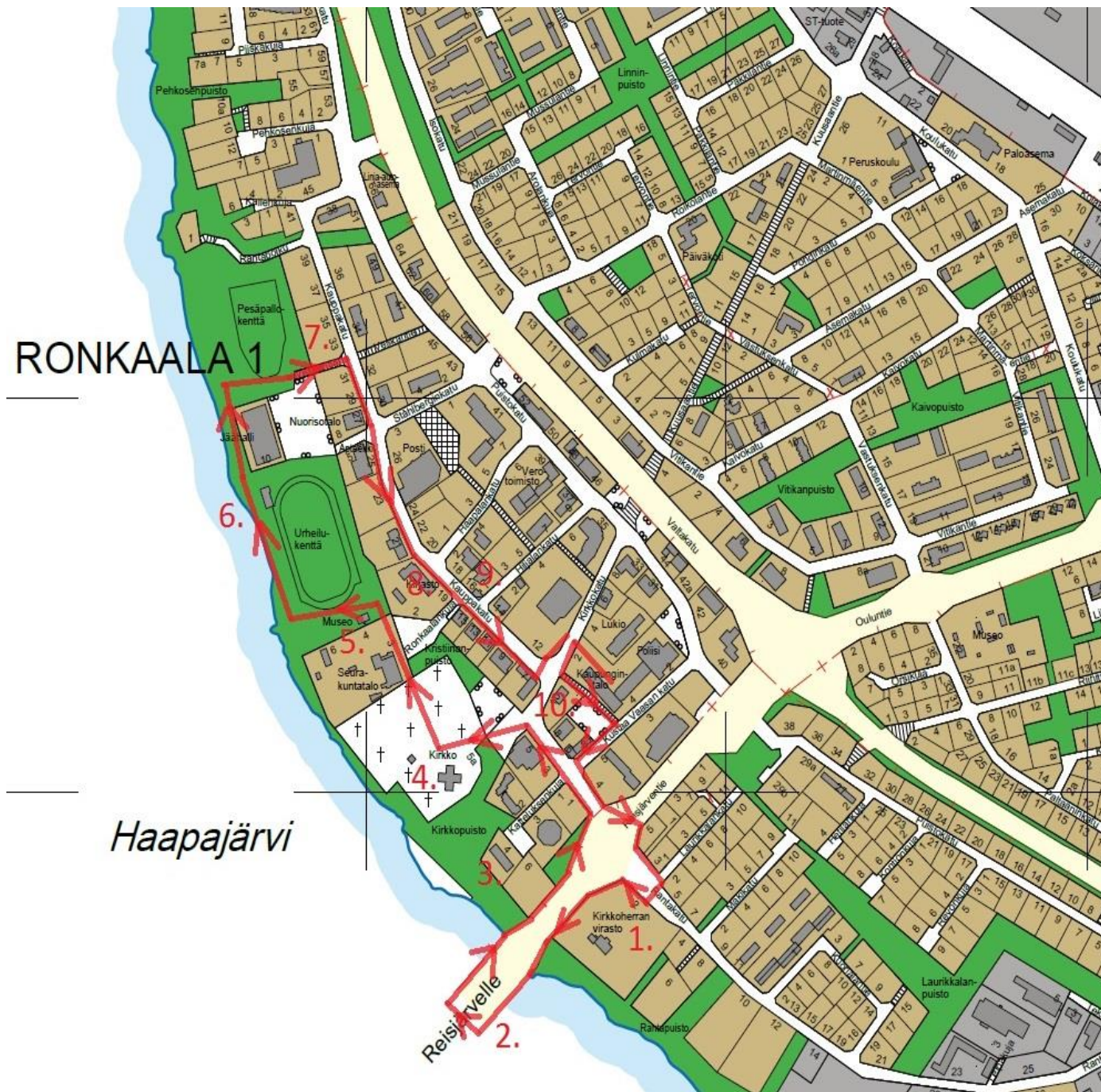
n. 2,8 km

Reitti kierretään vastapäivään Haapajarven kaupungintalon edustalta (Kirkkokatu 2). Reitti keskittyy Ronkaalan kaupunginosaan Kalajoen varrella.

Haapajarvi on elinvoimainen kaupunki Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa, jossa keskisuomalainen mäkimaaisema vaihtuu pohjalaiseksi lakeudeksi. Haapajarven historia ulottuu vuosisatojen taa aina 1500-luvulle, jolloin tiettävästi ensimmäiset uudisasukkaat saapuivat Haapajarven alueelle luomaan uutta elämää itselleen ja perheilleen. Onpa Haapajarven asuttamista ollut puolustamassa itse Ruotsin kuningas Kustaa Vaasa, jonka armollisella määräyksellä uudet haapajarviset saivat aloittaa rauhassa elämänsä Kalajoen rannoilla.

Haapajarven maapinta-ala on 790km², vettä 24km². Asukasluku lähes 8000 henkeä.

Haapajarvi on teekaupunki. Haapajarvellä on oma nimikkotee, joka syntyy Intia-Ceylon teen sekä kehä- ja ruiskukan terälehtien sekoituksesta. Teet maustaa lisäksi sitruuna-, aprikoosi-, mansikka ja persikkaöljyt. Haapajarvi juhlistaa teeteemaansa pysyvällä teekuppinäyttelyllä, joka on esillä Haapajarven kaupungintalon aulassa. Löytyypä teekuppeja myös katujen varsilta – Puistokadun valaisimet kun muistuttavat ylösalaisin käännettyjä teekuppeja!

1. Laurikkalan pappila ja pikkupappila. Laurikkalan pappila oli menneen vuosisadan alussa Haapajärven vallasväen asuinkeskittymän lakipisteessä. Ympäröivät talot olivat vauraita, mutta Laurikkalan pappila ei hävinnyt loistossaan paikallisten porvarisrouvien ja virkamiestalojen rouvien kädenjäljelle. Laurikkalan pappilassa toimii nykyisin kirkkoherranvirasto. Punamullalla maalatussa Pikkupappilassa toimii kesäaikaan kahvila.

2. Kirkkosilta yhdisti ennen ja yhdistää nytkin Haapajärven toisella puolella jokea oleviin kyliin. Silta oli aluksi hiukan sivummalla nykyiseen sijaintiinsa nähden, eikä silta ollut juuri hevostäpöleä leveämpi.

3. Kirkkosillalta katsottuna keskustan vasemmalla puolella puistikon siimeksestä näkyy Katteluksen kartano. Kartano on palvellut monisatavuotisen historiansa aikana muun muassa monenlaisen virkamies- ja porvarisperheen asuinsijana, kauppana, vuokratortteerina ja nykyisin yksityisenä perhekotina. Kartanon kaunis, joelle päin antava herraskainen pylväikkökuisti rakennettiin voimakastahtoisena apteekkarinrouvan tahdosta 1900-luvun alussa.

4. Kristuksen kirkastumisen kirkko, kellotapuli ja vanha hautausmaa. Haapajärven kustavilaistyylinen ristikirkko valmistui herran vuonna 1802. 1800-luvun puolivälin jälkeen kirkkoa alettiin kunnostaa, ja 1880 valmistuneissa muutostöissä kustavilainen kirkko sai uusgotiikkaa henkivän, ajan ihanteiden mukaisen asun. Nykytilansa kirkko saavutti 2002 valmistuneessa kokonaisvaltaisessa

saneerauksessa. Kirkosta poistettiin mm. 1960-luvun kylmänkalsea sisäväritys ja kuparinen katto uudistettiin.

Kellotapuli valmistui kymmenkuntavuotta kirkon jälkeen vuonna 1813. Tapulin kellot ovat valettu Tukholmassa vuosina 1761 ja 1843.

5. Ståhlbergin museo ja Ronkaalan pappila. Presidentti K.J. Ståhlbergin lapsuudenkotimuseo esittelee 1800-luvun pappisperheen elämää. Toissa vuosisadalla Haapajärven pappilana toimineen museon sisustus pyrkii noudattelemaan mahdollisimman

tarkasti ajan tyyliä. Itse presidentti Ståhlbergin omaisuudesta on jäljellä ainoastaan puinen voirasia, jolla hän kuljetti Haapajärveltä Ouluun opiskelemaan mennessään eväsvoita. Museo on avoinna kesäisin. Museolta kujaa eteenpäin katsottaessa näkyy Ronkaalan nykyinen pappila. Pappila on yksityisessä asuinkäytössä.

6. Rantapolku. Rantapolku lähtee presidentti Ståhlbergin museon takaa ja jatkuu aina Ronkaalan pesäpallokentän uimarannalle saakka. Polku avautui kesällä 2015.

7. Kauppakadun puutaloalue. Kauppakadun varressa on säilynyt viehättävä puutaloalue. Puutalot ovat pääasiassa sotien jälkeisen jälleenrakennuskauden tuotetta.

8. Kulttuuritalo. Kulttuuritalossa toimii kirjasto. Talossa on lisäksi teatterisali, jossa näytetään elokuvia sekä teatteri- ja musiikkiesityksiä. Kulttuuritalo on rakennettu vuonna 1939 Haapajärven suojelukuntataloksi. Aiemmin paikalla sijainnut suojelukuntatalo paloi aiemmin samana vuonna. Kulttuuritalossa sijaitsee myös Pohjanmaan sotilaspoikien Haapajärven sotilaspoikien paikallistoimikunnan perinnehuone Suojalukko.

9. Häggmanin kahvila. Tämä jokaisen haapajärvisen lempikahvila siirtyi nykyisiin toimitiloihinsa Häggmanin talon alakertaan entisten toimitilojen palettua 1985. Tarina kertoo, että tulipalosta pelastettiin ensimmäisinä suvun vanhat, 1900-luvun alkuun ulottuvat reseptikirjat ja kallisarvoinen leipäjuuri. Kauniissa vanhassa talossa kelpaa hörpätä kierroksen lomassa uteruuskupit ja nauttia vaikkapa haapajärvisissä suurilla tunteilla herättävät munkkiposut!

10. Suomen yhdyspankin talo. Talossa oli aluksi ruokakauppa, jonka jälkeen tiloihin tuli pankki ja muita kauppaliikkeitä. Nykyisin tilat ovat asuinkäytössä.

Lähteet: Kirjastovirma.

(www.kirjastovirma.fi/haapajarvi)

Haapajärven seurakunta

(www.haapajarvenseurakunta.fi)